

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 0 7 3 A 1 0 1 1 1

ZIMSKI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Ponedeljek, 11. februar 2008 / 60 minut

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga pazljivo iztrga.
Izpitni poli je priložen ocenjevalni obrazec.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro na označeno mesto zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

V tej izpitni poli je 22 nalog. Rešitve vpisujte z navadno rabo velikih in malih pisanih ali tiskanih črk v prostor, ki je za to predviden. Pri nalogah izbirnega tipa za odgovor obkrožite samo po eno črko, če v navodilu za reševanje naloge ni določeno drugače.

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Naloge, pisane z navadnim svinčnikom, se točkujejo z nič (0) točkami. Pišite razločno. Nečitljive rešitve ter nejasni popravki se točkujejo z nič (0) točkami. Če se zmotite, napačno rešitev prečrtajte in napišite novo. Rešitve, vpisane s samimi velikimi črkami (verzalkami), se točkujejo z nič (0) točkami.

Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov.

Število točk, ki jih lahko dobite za posamezne naloge, je navedeno v izpitni poli.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Priloga k Izpitni poli 1

Japec Jakopin

»Veliko ljudi meni, da vse to počnem zaradi denarja, v resnici pa zaradi ljubezni do bark!« je brez zadržkov razkril svoje življenjsko vodilo in gibalno Japec Jakopin, ki je skupaj z bratom Jernejem v samem vrhu. Če kdo, potem onadva najlepše dokazujeta, kako močno so z morjem uglašeni Slovenci. Na trenutke torej res prava pomorska velesila.

Japec je svojo dušo zapisal morju, čeprav se je rodil v Brežicah, pred 54 leti, milijarderji pa ga obiskujejo na Zgoši pri Bledu. Zrasel je v intelektualno bogatem okolju – njegova mama je bila prevajalka in književnica Gitica Jakopin, oče pa je bil akademik, slavist in jezikoslovec Franc Jakopin. Nič čudnega, da Japec obvlada osem tujih jezikov! Doštudiral je medicino, magistriral in doktoriral, postal specialist kardiolog in resno začel predavati na medicinski fakulteti, kjer je delal osem let. Pri tem mu ni zmanjkalo časa za skoke v vodo, potapljanje in seveda veliko jadranja.

Vsaj deset let se je s šest let mlajšim bratom Jernejem (arhitektom, ki je služil kruh tudi v Nemčiji) sprva amatersko ukvarjal s snovanjem jadrnic, potem pa je nekega dne s portoroškim jadralcem Dušanom Puhom obiskal Dolfeta Vojska, prvega moža Elana.

Po pogovoru z Vojskom sta brata Jakopin zasnovala jadrnico Elan 31, ki je postala najuspešnejša Elanova jadrnica, saj so jih potem (skupaj z E 33) izdelali kar 960. Od tod je šla pot le še navzgor. Leta 1983 sta brata ustanovila svoj navtični studio in do leta 1987 veliko sodelovala z Elanom. Leta

1990 sta ustanovila podjetje Seaway in 1992. narisala prvi načrt za nemško Bavario.

Brata Jakopin sta doslej osvojila kar 21 naslovov jadrnica leta. Po njunih skoraj 200 projektih je 33 ladjedelnic iz 20 držav izdelalo 41 000 jadrnic in motornih bark. Zadnjih pet let sta nedvomno vodilna svetovna oblikovalca plovil, saj sta narisala največjo floto na svetu. Še nikomur pa ni uspelo dvakrat osvojiti naslova evropske jadrnice leta.

Japec Jakopin ima pet otrok. In ko pride ob sedmih zvečer utrujen domov, mu odprejo svet povsem nove energije. Nikakor ne spi na lovorikah, zdaj z vrsto somišljenikov začenja življenjski projekt – jadrnico Made in Slovenia. To bo 30 metrov dolga jadrnica, ki mora postati najhitrejša na svetu. Njen namen je samo eden: uveljavitev Slovenije. Prepričan je, da bi Slovenci lahko dobili še veliko več lovorik in veliko bolje živeli, če bi zaupali vase in spodbujali lastne sposobnosti.

BORIS ŠULIGOJ

NAJBOLJŠA V EVROPI, DALJŠA OD 14 METROV – Jadrnica Shipman 63, ki jo odlikujejo inventivna zasnova, odlične plovne lastnosti in vrhunska ter ekološko neoporečna tehnologija, je pričala strokovnjake najuglednejših evropskih navtičnih revij, da so ji na sejmu v Düsseldorfu podelili naslov evropska jadrnica leta.

(Prirejeno po: Delo, 23. 1. 2006.)

PRAZNA STRAN

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Dopolnite naslednje trditve o izhodiščnem besedilu.

Tvorec besedila je _____, njegov naslovnik pa je _____.

Tema besedila je _____, tvorec pa se je zanjo odločil, ker _____.

(3)

2. Besedilu je dodana fotografija. Česa bralec ne bi izvedel, če ne bi prebral napisa pod njo?

- a) Teme besedila.
- b) Razloga za pisanje besedila.
- c) Tvorca besedila.
- č) Prenosnika besedila.
- d) Kraja in časa sporočanja.

(1)

3. Česa iz besedila ne izvemo? Obkrožite črki pred ustreznima rešitvama.

Iz besedila ne izvemo ničesar

- a) o publicističnih prispevkih bratov Jakopin.
- b) o srednješolskem izobraževanju Japca in Jerneja Jakopina.
- c) o preteklih zaposlitvah Japca in Jerneja Jakopina.
- č) o vrsti in številu plovil, ki sta jih zasnovala brata Jakopin.
- d) o naročnikih, za katere Japec in Jernej oblikujeta plovila.

(2)

4. Ali so naslednje trditve v skladu z izhodiščnim besedilom? Obkrožite DA ali NE.

Japec Jakopin se je rodil pred 54 leti v Brežicah kot milijarder.	DA	NE
Njegov danes 48-letni brat Jernej je nekaj časa delal v Nemčiji.	DA	NE
Z jadralcem Dušanom Puhom sta se poznala, še preden je začel Japec poklicno oblikovati plovila.	DA	NE
Brata Jakopin ne oblikujeta le jadronic, ampak tudi motorne barke.	DA	NE
Skupaj z bratom je doslej kar 21-krat osvojil naslov evropska jadrnica leta.	DA	NE
Po celodnevem delu ga zvečer izčrpajo otroci.	DA	NE

(3)

5. Natančno dopolnite besedilo s podatki iz drugega (*Japec je svojo ...*) in petega (*Japec Jakopin ima ...*) odstavka izhodiščnega besedila, tako da odgovorite na vprašanja pod črtami.

Japec Jakopin je po izobrazbi _____, a še med delom na
(Kaj?)

medicinski fakulteti je našel čas za svoj najljubši konjiček: _____.
(Kateri?)

S somišljeniki v prihodnje načrtuje _____, da bi tako
(Koga ali kaj?)

prispeval _____.
(K čemu?)

(3)

6. Tvorec v izhodiščnem besedilu pravi, da je Japec Jakopin zapisal dušo morju, čeprav se je rodil v Brežicah. Kaj je hotel s tem povedati?

- Da občuti strah, tesnobo pred morjem, ker se je rodil v notranjosti Slovenije.
- Da mu morje ni všeč, saj je drugačno od njegovih krajev.
- Da se počuti krivega, ker se ukvarja z morjem namesto z domačimi kraji.
- Da je kljub rojstvu v Brežicah predan morju in z njim tesno povezan.

(1)

7. Ali sporočevalec v besedilu razodeva svojo naklonjenost ali nenaklonjenost delu Japca Jakopina? Podčrtajte ustrezno trditev in svojo izbiro utemeljite tako, da iz besedila izpišete tri besede/besedne zveze, ki jo potrjujejo.

Sporočevalec v besedilu razodeva svojo naklonjenost/nenaklonjenost delu Japca Jakopina.

Izpis besed/besednih zvez:

- _____
- _____
- _____

(3)

8. Na kateri način novinar prikazuje življenje Japca Jakopina ter svojo sodbo o njem? Povežite ustrezne možnosti, tako da na vsako črtico zapišete številko ustreznega načina razvijanja teme.

_____ dosedanja poklicna pot

1 obveščanje

_____ uvrstitev med vodilne oblikovalce plovil

2 opisovanje

3 pripovedovanje

4 razlaganje

5 utemeljevanje

(2)

9. Ali je izhodiščno besedilo intervju z Japcem Jakopinom? Obkrožite ustrezní odgovor in svojo odločitev utemeljite v povedi.

DA NE

Utemeljitev: _____

(3)

10. Med katera besedila spada izhodiščno besedilo? Podčrtajte 4 ustrezne možnosti.

umetnostna/neumetnostna

publicistična/strokovna

prikazovalna/propagandna

govorjena/zapisana

(2)

11. Ugotovite, na katerem zlogu so naglašene podčrtane besede, in jih zapišite na ustrezno mesto v preglednici.

Leta 1990 sta ustanovila svoje podjetje in 1992. leta narisala prvi načrt za nemško Bavario.

Naglas na prvem zlogu	Naglas na drugem zlogu

(2)

12. Kako pravilno zapišemo navedena števnikata s samimi črkami?

- *leta 1990*
 - a) tisočdevetstodevetdeset
 - b) tisoč devet sto devet deset
 - c) tisočdevetsto devetdeset
 - č) tisoč devetsto devetdeset

- *1992. leta*
 - a) tisočdevetstodvaindevetdesetega
 - b) tisoč devet sto dvaindevetdesetega
 - c) tisočdevetsto dvaindevetdesetega
 - č) tisoč devetsto dvaindevetdesetega

(2)

13. V spodnjem besedilu so nekatere besede zapisane v dvojicah ali trojicah. V vsaki dvojici/trojici podčrtajte ustrezno besedo.

Jakopinov *delavni/delovni* dan traja do osmih zvečer. *Razumno/Razumljivo/Razumljeno* je, da se domov vrne utrujen. Strankam se pogosto mudi, zato *more/mora* včasih delati, dokler *mora/more*. Da bi naročnike čim bolje razumel, se z večino pogovarja v njihovem *materinem/materinskem/maternem* jeziku.

(3)

14. Dopolnite povedi z besedami/besednimi zvezami iz oklepajev v ustrezni obliki.

Japlec Jakopin je odraščal z _____ in

(*mati Gitica Jakopin*)

_____ v Brežicah.

(*oče Franc Jakopin*)

Danes je zaposlen v _____ in živi na Zgoši pri Bledu s

(*svoje podjetje*)

_____.

(*pet otrok*)

(3)

15. Iz imena Gitica tvorite pridevnik in odgovorite na vprašanje.

Gitica _____

Katero vrsto pridevnika ste tvorili? _____

(2)

16. V izpisani besedni zvezi je uporabljena prevzeta beseda. Pripisite ji domačo sopomenko, s katero bi jo novinar lahko nadomestil.

po njih jih skoraj 200 projektih _____

(1)

17. V zadnjem odstavku izhodiščnega besedila je dvakrat uporabljena beseda *lovorika*. Preberite slovarski sestavek in rešite nalogi.

lovorika -e ž (i) knjiž. **1.** *sredozemski grm ali drevo, katerega dišeči usnjati listi se uporabljajo kot začimba*; *lovor*: tam raste lovorika; gozdič lovorike **2.** ekspr. *pomemben uspeh, zmaga*: to je bila njegova prva lovorika; priboriti si lovoriko; vojne lovorike • publ. zbor si je na turneji nabral lepih lovorik *je imel velike uspehe*; publ. iztrgati komu lovoriko *iz rok premagati ga kot prvaka v čem*; *preprečiti mu že skoraj dobljeno zmago*; publ. umetnik žanje lovorike v Ameriki *ima uspehe*; *je slaven*; knjiž., ekspr. počivati, spati na lovorikah *po uspehu, zmagi popustiti v prizadevanju*; publ. največ lovorik so pobrali domači tekmovalci *največkrat so zmagali*

- A Navedeno poved preoblikujte tako, da boste v njej namesto stalne besedne zveze uporabili slogovno nezaznamovano sopomensko zvezo.

Nikakor ne spi na lovorikah.

- B S katero besedo/besedno zvezo bi lahko zamenjali besedo *lovorika* v zadnji povedi (*Prepričan je, da bi ...*)? Napišite jo na črto.

(3)

18. Še enkrat preberite zadnjo poved izhodiščnega besedila (*Prepričan je, da bi ...*).

- A V katerem naklonu je večina glagolov?

- a) V povednem naklonu.
b) V pogojnem naklonu.
c) V velelnem naklonu.

- B V povedi pojasnite, zakaj je večina glagolov v tem naklonu.

(3)

19. Iz povedi izpišite zahtevani stavčni člen.

Po pogovoru z Vojskom sta brata Jakopin zasnovala jadrnico Elan 31.

predmet: _____

(1)

20. Enostavčno poved pretvorite v dvostavčno, tako da podčrtani del povedi razširite v odvisni stavek. Preoblikovano poved zapišite na črto.

Po pogovoru z Vojskom sta brata Jakopin zasnovala jadrnico Elan 31.

(2)

21. Izhodiščno besedilo se začinja z besedami Japca Jakopina.

A Zapišite vprašanje, na katero Japec Jakopin odgovarja in ki mu ga je novinar verjetno zastavil.

B Na kateri način novinar poroča o Jakopinovih besedah? Podčrtajte ustrezno možnost.

s premim govorom/z odvisnim govorom

(3)

22. Napišite **uradno opravičilo**.

Zamislite si, da ste Anže/Ana Golob, predsednik/predsednica Jadralnega društva Viharnik iz Izole (Kopraska 15, 6310 Izola). S člani nameravate 15. maja obiskati Japca Jakopina na Zgoši pri Bledu in si v njegovem studiu ogledati najnovejše načrte. V imenu jadralnega kluba sestavite uradno opravičilo, ki ga bo moral dijak 4. letnika Srednje ekonomske šole (Rožna pot 31, 6320 Portorož) Andrej Kos zaradi odsotnosti od pouka prinesiti svoji razredničarki Jasni Klarič. Pišite na naslednjo stran.

(12)

PRAZNA STRAN